

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 19. Pœnitentiæ varia motiva. Ex Veteri. Ex Novo. Ex Patribus, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

In se reuersus. Luc. 15. 17. Extra se ierat, qui ad se reuertebatur. *Redite prauaricatores ad cor.* Il. 46. 8. Redit ad cor, qui per compunctionem male actorum in seipso reuiviscit, & discutit conscientiam suam: quia propriâ voluntate suâ, atque perversâ, recessit à Deo; & pœnam, quam iuste meretur, agnovit. Sim. Cass. l. 8. c. 40.

Surgam, & ibo ad patrem meum. ib. v. 18. Quâ spe? quâ fiducia? quâ confidentiâ? Quâ spe? illâ, quâ Pater est: ego perdidit, quod erat filii; ille, quod patris est, non amisit. Apud patrem non intercedit extraneus: intus est in patris pectore, ipse, qui interuenit, & exorat affectus. S. Chrysol. l. 2.

§. XIX.

Pœnitentia motiva varia.

Ex Veteri.

Ut det gentibus pœnitentiam. Eccl. 44. 16. Rabanus, & alii, legunt: *Sapientiam:* vera enim peccatoris Sapientia, est pœnitentia. Cornelius hic.

A planta pedis, usque ad verticem, non est in eo Sanitas. Il. 1. 6. Tantâ ulcerum commemoratâ scœditate, nulla tamê de scalpro, mentio: Unguenti meminit, fasciarum, & olei. Arguebatur à famulis suis Naaman, quod periculû facere recufaret imperati ab Elisæo lavacri. 4. Reg. 5. 13. *Sire mger andem dixisset tibi Propheta, certè facere debueras.* Et tantum nudari princeps jubebatur, mergique septies perfrigidâ, & absente Elisæo. Tibi Christus adest; qui, nè mergare in stagnum ignis ardentis, jubet, te tuam solum fastidire sanem; & piget expiari. Alabastrô opus est, non camino: mensa est, non laniena, pœnitentia. Et cunctaris? & non evolas? Audi Ezech. 24. 12. 13. *non exiit de ea nimirum rubigo ejus. Immunditia tua execrabilis; quia mundare te volui, & noluisti.* Olyva fer. 5. D. Pass.

Candidiores Nazarei ejus nive &c. Thr. 4. 7. Anima se jure deplorat; quæ fuit prius, per fontem Baptismi, nive candidius dealbata; & per infusionem S. Spiritûs, aurô pulchrius colorata: nunc verò, aut hæresi est infecta; aut vitii, & sceleribus, obfusata. S. Paschasius hic.

Ex Novo.

Jam enim securis ad radicem arborum posita est. Matth. 3. 10. id est, de proximo imminet vobis interitus mortis, atque æternæ damnationis; nisi pœnitentiam dignam egeritis: sicut arbori propinqua inflat ruina, quando securis applicatur radicibus arborum amputet, funditisque evellat. Dion. Carth. hic.

Jesus ductus est in desertum à spiritu. Matth. 4. 1. Marci 1. 12. *Spiritus expulit eum.* agebatur à spiritu in desertum. Luc. 4. 1. In quo significatur: quod ad desertum pœnitentiæ venit tripliciter. Scilicet timore feveritatis, cujus est, expellere à malo ad bonum, *Timor Domini expellit peccatum.* Eccl. 1. 27. Splendore veritatis; cujus est ducere. Amore bonitatis; cujus est agere. *Quicumque spiritu Dei aguntur.* Rom. 8. 14. S. Bonaventura in Luc. 4. *Exiit primò manè &c.* Matth. 20. 1. Nul. *Polyantha Sacra. Tom. II.*

la enim non ætas hominum apta conversioni. Prudentissimè primâ horâ, id est, in pœnitentia, ad propriæ vineæ culturam properabis: quia præcoces fructus expetit, qui ait. *Sinite parvulos - venire ad me.* Matth. 19. 14. At, si pœnitentiam possedit otiositas, adolescentia lignonem accipiat. Flores ætatis immaturos, & acidos, fructus parturiere? virilis ætas maturos exponat. Maturi, ais, fructus maturam decent ætatem: saltè ergo in senectute ad operationem vineæ perge. An putas, patremfamilias circa undecimam horam exiturum fuisse; si inepta ad conversionem vel decrepitæ ætatis infirmitas? *Ite & vos in vineam meam.* Strabus: q. d. vel in ultimis respicite. S. Fulgentius ep. 7. c. 10.

Si aliquam ætatem judicaret Dominus conversionis remedio ineptam, non diversis temporibus operarios vocaret ad vineam: in diversitate enim horarum accipitur ætatum diversitas. Id. c. 9. Semper Deus delectatur conversione nostrâ: nec tempus hujusmodi, quamdiu in hac vita est, posuit; quò propitiari non possit converso. S. Chrysol. hom. 2. in Ps. 50. Occidisti? pœnitere: vulneratus es? adhibe tibi curam, dum vivis, dum spiras; etiam in ipso lecto positus, etiam si dici possis exanimatus. Non impeditur temporis angustia misericordia Dei. Escob. t. 6. Par. Chr. l. 9. Sect. Obs. 1.

Amice, quomodo buc intrasti, non habens vestem nuptialem? Ligatis manibus &c. Matth. 22. 12. 13. Cui rex tam iratus, præsertim cum servi tam celeriter adesse coegerunt, quos invitabant; ut curandi vestitus honestioris non permitterent otium? Respondet Euthymius: in corruptibilibus nuptiis respondere quisquam posset; quòd digna stola, difficilis inventu foret: in his autem incorruptibilis nuptiis oblata est omnis occasio: in proximo namque est ornatus, ac inventu facilis; si modò illum verè quæserimus. Justè itaque illum ejicit, qui ornatus non erat, tanquam segnem, & negligentem. Did. Niss. D. 3. Pasch. §. 5.

Memor esto, unde excideris. Apoc. 2. 5. Nihil est, quod tam summo dolori sit, quam si unusquisque positus sub captivitate peccati recorderetur; unde lapsus sit eò quòd ad corporea, atque terrena, ab illa speciosa divinæ cognitionis intentione deflexerit. S. Ambros. l. 2. de pœnit. c. 11.

Ex Patribus, & aliis.

Pœniteat amasse, quæ Deus non amat: quando nè nos quidem ipsi servulis nostris ea, quibus offendimur, non odisse permitimus. Tertull. l. de pœnit. c. 3.

Inquinati, post aquas salutis, renascamur ex lacrymis. Itaque sicut modo geniti infantes lac concupiscite. 1. Petri 2. 2. Redite parvuli filii ad sinum Matris vestrae, æternæ sapientiæ; fugite larga ubera pietatis Dei: transacta plangite, imminetia vitate. S. Gregor. hom. 25. in Evang.

Proh nefas! orbis terrarum ruit! in nobis peccata non ruunt. S. Hieronymus ep. 12. ad Gaudentium Dicis: perfectam non possum agere pœnitentiam. Si non potes sol fieri, fias vel stella. S. Chrysol. hom. 22 ad pop. Antioch.

Florida est rosa; sed mihi tristitiam inducit: quotiescunque enim video florem, peccati mei recordor; ob quod terra ad spinas, & tribulos ferendos, damnata est. S. Basilius f. de parad.

Fellivitas pulchra est, & divina; poenitentia cum lacrymis, S. Ephrem de festis dieb.

Cuncta series veteris, & novi Testamenti, poenitentiam pro peccatis agendam, quod est, lamentari; regnum cœleste quaerendum, ubi est carmen; & fletus infernalis, ubi est va; pramonet esse fugiendos. S. Rupertus l. 4. de operib. Spir. S. c. 13.

Parcite, obsecro fratres, parcite animabus vestris; parcite sanguini, qui pro vobis effusus est. Horrendum cavere periculum; ignem, qui paratus est, declinate. S. Bernardus f. de conversione ad Clericos. c. 30.

De mea misera vita suscipe obsecro residuum annorum meorum: pro his verò, quos vivendo perdidisti, quia perdidisti vixi, cor contritum, & humiliatum Deus non despicias. Id. f. 20. in Cant.

Si Joannes, qui ex utero sanctus, tam asperam poenitentiam faciebat; quid facere debent peccatores impii peccatis omnibus pleni? S. Bonaventura f. 20. de S. Joan. Bap.

Ubi est poenitentia? quis hodie dolet, si Deum offendit? Verè plus dolet, si animum perdidit: quia, si animum perdidit, mox eum quaerit; sed Deo perdidit, & per tempora longissima; non requirit. Idem serm. 2. de S. Agnete V. M.

Duo maxime sunt recogitanda animæ, quæ vult veraciter poenitere: primum est, beneficia recepta; secundum mala commissa. S. Bernardus f. 15. de vera Conf. Art. 1.

Peccavimus fratres: aut poenitendum, aut ardens. Quanto melius modicum poenitere; quam perpetuo ardere, S. Thom. Vill. conc. 1. de Judicio.

Sumus homines, & non demones: ergo aliquando mala commissa plangenda, & non continuo peccata augenda. Juglaris conc. 21.

§. XX.

Pœnitentia matura, velox.

Num. 1.

Symbola, & Similitudines.

Versa est in statuam salis. Gen. 19. 26. id est, vix respexit, imò actu respiciens, obruit in lapidem salis. Mirum, tam citò punitam à Deo; cum tamen alias supplicia in longum tempus protrahat: ut fecit sodomitis ipsis sceleratissimis. Et Loth uxorem, minus peccantem, sine morâ punivit: nè quis scilicet putet, differri tutò posse poenitentiam; cum sæpè supplicium peccatum ipsum propè comitetur. Scilicet omnibus hominibus, quacunque ratione peccantibus, sive magis, sive minus, incertum est tempus poenitentia: atque ideo nemo differat, ut intercipiatur morte, & debitò supplicio. Pinna Eth. 234.

Festinaritque populus, & transit. Jos. 4. 10. Ut exsiccatus erat Jordanis alveus, comodaque in terram promissionis transeundi dabatur occasio. Multa nobis dantur in cœlum promissum transeundi occasiones: festinemus, & transeamus. Barradius t. 2. l. 4. c. 14. Dom. 20. Pent.

Exclamavit Abner ad Joab & ait: num usque ad interneccionem tuus mucro deserviet? Et ait Joab: vivit Dominus, si locutus fuisses, mane recessisset populus persequens fratrem suum. 2. Reg. 2. 26. q. d. Sero sapiunt: facta jam est alea. Tempus hoc non in tui commodum, sed perniciem, in lumen. Ita loquitur Deus ad peccatorem contra se tota die bellantem; vespere mortis ab eo petit inducias. Incertò Auth.

Surge, propera. Cant. 2. 13. Surge à peccato ad justitiam; propera quia mora periculosa est. *Flores apparuerunt in terra nostra:* flores citò corrumpuntur. Hugo Card. hic.

Filia mea modo defuncta est. Matth. 9. 18. Prudens princeps, qui mortuam filiam quatuordecim annorum esse non expectavit; sed mox cucurrit à Domino ad vitam revocari. Si peccato anima moriatur, non differenda cura resurrectionis. S. Chrysol. f. 34. *modo filia mea defuncta est, modo, id est, adhuc vite manet calor, adhuc animæ vestigia videntur. Facile fax flammam resumit; si, postquam extincta est, dum adhuc calidum fumum exhalat, ignem admoveas.* Escobar t. 1. Mir. Chr. p. 4. Obs. 3.

Qui prior descendisset, sanus fiebat. Joan. 5. 4. Ad motum piscinæ probatica, qui prior descendisset, unus tantum curabatur. In hoc, quòd unus, & primus, sanatur; commendatur nobis duo in poenitentia: strenuitas, & unitas; ut homo sit strenuus in se; & velox: & unus, id est, concors ad alios. Eccl. 31. 27. *in omnibus operibus tuis esto velox, & omnis infirmitas non occurret tibi.* Hugo Card. hic.

Num. 2.

Exempla Pœnitentia matura.

Et cum audissent vocem Domini Dei deambulantis in paradiso ad auram post meridiam, abscondit se Adam, & uxor ejus. Gen. 3. 8. Cur eodem die, & prius, quàm sol occubisset, advenit Dominus; ut Adamum de patratò scelere argueret? cur non vel in diem alterum objurgationem suspendit? Quia novit, quantum periculi habeat procrastinatio remedii post perpetrationem peccati. Did. Nisf. D. 23. Pent. §. 2.

Adhuc quadraginta dies, & Ninive subvertetur. Jon. 3. 4. Et Ninivita, habentes tot dies superfluos vitæ, statim egerunt poenitentiam, diem sequentem non expectantes. Tu eorum exemplum cur non sequeris; cum nec de una hora sis certus? Stella de cont. p. 1. c. 96.

Ut cognovit. Luc. 7. 37. Nota diligentiam: non interposuit moras, non reservavit poenitentiam ad finem vitæ. Cæsarius Arelat. hom. 7. nec ipsa se reservavit, ut in fine vitæ poenitentiam ageret: sed dum adhuc poterat peccare; sic voluit peccata deferere; ut illam de adulteriis suis, non impossibilitas subtraheret, sed voluntas. Sylveira hic.

Hodie mecum eris in paradiso. Luc. 23. 43. Cum enim hodie vocem meam audisti, & non obrutasti cor tuum; celeriter tibi gratificor. tu hodie obedisti fidei; hodie quoque tibi Salus. S. Cyrill. Jerof. Catech. 12.

Reliquis